

Akademikerne
v/Øystein Holm-Haagensen

Oslo, 7. september 2018

Forslag fra Underdalutvalget om endring i stillingsstrukturen ved universiteter og høyskoler til høring - innspill til Akademikerne.

Det vises til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet og Underdalutvalgets rapport «*Stillingsstruktur ved universiteter og høyskoler*» hvor det foreslås en ny stillingsstruktur. Akademikerne har bedt om innspill senest innen 7. september.

Flesteparten av Norsk Lektorlag sine medlemmer i staten har en undervisningsstilling som universitetslektor eller høgskolelektor på universitet eller høgskole (UH-sektoren). Vår erfaring er at mange opplever at lønnsnivået er overraskende lavere enn i skolesektoren, og at vitenskapelig arbeid anerkjennes i større grad enn undervisningsarbeid. Dette kan for eksempel konkretisere seg i virksomhetens lønnspolitikk.

Forhåpentligvis vil de ulike meritteringssystemene som er igangsatt i UH-sektoren på sikt føre til en endring i positiv retning for de som innehar en undervisningsstilling. Vi er usikre på om våre medlemmer som har en undervisningsstilling i UH-sektoren, men som ønsker seg mer tid til forskning som et ledd i en karriereutvikling, får dette i en tilfredsstillende grad.

Med bakgrunn i det overfor nevnte, er Norsk Lektorlag i utgangspunktet positive til enhver endring i stillingsstrukturen som kan bidra til økt anerkjennelse av undervisningsarbeidet og som gir økt fleksibilitet når det gjelder valg av karrierevei. Vi er derimot ikke enig i at alle forslagene til utvalget vil være et godt bidrag i denne retning.

Forsker – lektorstigen

Utvalget foreslår at det etableres en ny fleksibel stige som kombinerer forskning og undervisning. Dette er en ny konstruksjon, som skal inneholde både forskere og undervisere og ansatte som både forsker og underviser. Stigen har to formål. Det ene er økt fleksibilitet i bruk av arbeidskraft på tvers av forskning og utdanning. Det andre er at forskere og undervisere får en tydeligere karrierevei uavhengig av professor-stigen. En viktig tilleggseffekt ved å definere denne stigen er også å sidestille karriereveier innen forskning og utdanning

Vedrørende formålet

Det fremgår av utvalgets forslag at formålet med denne stigen er å gi forskere og undervisere flere mulige karriereveier. Norsk Lektorlag stiller seg bak en slik målsetting. Vi er også opptatt av at undervisningsarbeidet må anerkjennes i større grad enn det gjør i dag. Vi er ikke overbeviste om at en felles forsker – lektor-stige vil føre til en større verdsetting av UH-sektorens utdanningsoppdrag, og til at ansatte som ivrer mer for utdanning enn forskning, vil få en bedre karriereutvikling og bli avlønnet høyere.

Selv om stigen tydeliggjør en karrierevei og gir muligheter for å påta seg en lederstilling i større grad enn i dag, er vi usikre på om denne stigen vil føre til en økt anerkjennelse av undervisningsarbeidet. Et slikt mål er avhengig av andre tiltak som for eksempel synliggjøring i den lokale lønnspolitikken og et vel fungerende meritteringssystem.

Vi tror at en styrking av førstelektor- og dosentkarriereveien i form av en egen stige vil fremheve og styrke undervisningsarbeidet i mye større grad enn utvalgets forslag innebærer. Dette trenger ikke å utgjøre en begrensning når det gjelder karriereveier for en universitets- eller høgskolektor så lenge det vil være åpning for å skifte stige, i tillegg til å avansere opp et nivå i sin egen stillingsstige. Norsk Lektorlag støtter derfor ikke forslaget om å fase ut dosentstigen.

Norsk Lektorlag tror videre at også skjerpede krav til pedagogisk basiskompetanse og undervisningserfaring vil styrke undervisningsarbeidet og dermed også gi en økt anerkjennelse til dette arbeidet.

En kombinert stige forsker – lektor kan gi en fleksibilitet for arbeidsgiver og for den enkelte ansatte, i den grad det er rom for å vektlegge de ansattes ønsker og interesser. Søknadsprosessen for forskningsmidler er ofte lang og tidkrevende, og det er viktig at det settes av nok tid til å skrive gode søknader om midler, også eksempelvis for en høgskolektor som har mye undervisning som del av sitt arbeid. Det er uklart om argumentet om fleksibilitet for arbeidsgiver egentlig skjuler ønsket om å flytte ansatte mellom forskning og undervisning, avhengig av varierende forskningsmidler.

Utvalget mener at den fleksibiliteten denne stigen representerer, vil legge godt til rette for økt bruk av faste stillinger. Begrunnelsen er at ansatte i større grad enn i dag kan anvendes bredere enn tilfelle ellers ville være. Det er mulig at denne stigen vil være et bidrag til å minske bruken av midlertidige stillinger i UH- sektoren. Norsk Lektorlag vil likevel påpeke at det også vil kreves andre tiltak i form av for eksempel lovendringer for å få bukt med utbredt bruk av midlertidige stillinger i UH- sektoren.

Vedrørende krav om doktorgrad

Når det gjelder hvilke krav som skal gjelde på de ulike nivåene i forsker-lektor-stigen er det noe uklart for oss når kravet om doktorgrad kommer inn. På side 26 i utvalgets forslag fremgår det at «*Stigen skal ha fire nivåer ettersom inngangsnivået forskningsassistent og lektor krever doktorgrad eller tilsvarende*». Videre på side 27 «*Inngangsnivået i stigen krever ikke doktorgrad i dag. Fra nivå to og oppover kreves doktorgrad eller tilsvarende*». Samtidig

legges det ved en tabell på side 27 som viser de fire nivåene. I det nederste nivået står det at utdanningskravet for forskningsassistent og lektor er mastergrad. Kravet om doktorgrad eller tilsvarende kommer inn på nivået over, det vil si forsker og førstelektor. Samtidig står det tydelig i tabellen (s 26-17) i rapporten at Forskningsassistent og Lektor har mastergrad som utdanningskrav, og det vises til EUs rammeverk som beskriver nivået slik : »R1 First stage researcher and/or lecturer (up to the point of PhD or equivalent)». Her samsvarer ikke løpende tekst med tekst i tabellen.

Hvis det er riktig forstått at utvalget foreslår et krav om doktorgrad for inngangsnivået i denne stigen, lektor og forskningsassistent, ser vi at kravet kan bidra til å styrke denne stigen. Det er i tråd med Norsk Lektorlags politikk å ha høye krav til kompetanse.

Norsk Lektorlag er likevel betenkta når det gjelder krav om doktorgrad for dette nivået. Økt samarbeid mellom grunnutdanningen og UH-sektoren for å få bedre kvalitet og relevans i høyere utdanning, vil også kunne åpne for at flere lektorer fra skolen velger akademia som en karrierevei. Det vil i så fall være positivt for UH-sektoren. Vi vil i den sammenheng peke på at Underdalutvalget viser til at forsker – lektor-stigen vil svare til flere profesjonsutdanningers behov for et delt og likeverdig ansvar mellom utdanningsinstitusjonen og arbeidsliv i opplæringen av profesjonsstudenter. Det er ikke gitt at lektorer som i dag har en undervisningsstilling i skolen har en doktorgrad, men de har relevant undervisningserfaring som vil være viktig for utdanningen av lektorer og lærere. Norsk Lektorlag er bekymret for at et krav om doktorgrad for dette nivået i stigen vil snevre inn rekrutteringskanalen for stillingene universitetslektor og høgskolelektor. For å styrke og heve kvaliteten på undervisningen i UH sektoren mener Norsk Lektorlag at det heller bør tilrettelegges på en bedre måte enn i dag, for at flere i disse stillingene kan ta en doktorgrad ved siden av undervisningsarbeidet i grunnutdanningen.

Vi ser også at kravet om doktorgrad kan være en ulempe at forskningsassistent-stillingen da vil miste sin tidligere funksjon som springbrett og forberedelse til stipendiatstillinger. Tidligere har denne fungert som en rekrutteringsstilling hvor masterutdannede får jobbe med en faglig problemstilling som kulminerer i en Phd-søknad. Det kan også stilles spørsmål ved hvor attraktiv en forskningsassistentjobb vil være for kandidater med doktorgrad, med mindre en endrer stillingensinnhold betraktelig. Dette er et tiltak som vil heve kvaliteten og nivået på undervisningsarbeidet, og som følge av dette forhåpentligvis vil bidra til økt anerkjennelse.

Vedrørende stillingsbetegnelsen lektor

De stillingsbetegnelsene som blir brukt i UH-sektoren i dag er universitetslektor og høgskolelektor for henholdsvis universitet og høgskole. Dette er stillingsbetegnelser som er forskriftsfestet i tillegg til at de fremgår av hovedtariffavtalen i staten. Stillingsbetegnelsene lektor og lektor med tillegg anvendes for undervisningsstillinger i skolen. For lektorer i skolen vil en undervisningsstilling i UH -sektoren være en alternativ karrierevei. Vi mener det er både naturlig og hensiktsmessig at undervisningsstillingene på dette nivået i den nye stigen beholder stillingsbetegnelsene universitetslektor og høgskolelektor.

Vedrørende tiltenkt rolle for forskningsassistent og lektor

Det fremgår av forslaget at nivået «*Forskningsassistent og Lektor*» skal ha som rolle å assistere i forsknings- og undervisningsarbeid. Dette er en naturlig rolle for en forskningsassistent, men vil være en degradering når det gjelder oppgaver og ansvar for en universitetslektor og høgskolelektor.

Vi stiller også spørsmål ved hensiktsmessigheten av å stille krav om doktorgrad for denne type oppgaver. Når rollen er å assistere i undervisningsarbeid eller forskningsarbeid, mener vi at det ikke gir mening å stille krav om doktorgrad for å kunne tilsettes i denne rollen.

Dosent-stigen

Utvalget mener dosent-stigen fremstår som utydelig både når det gjelder kriterier, karrieremuligheter og U&H-sektorenes anvendelse av stigen, og mener at forslaget om å endre forskerstigen til en forsker-lektor-stige tilsier at dagens dosent-stige fases ut, ettersom professor-stigen og forsker-lektor-stigen til sammen vil dekke de behovene som i dag dekkes av dosent-stigen. Ansatte som tidligere er tilsatt i dosent-stigen skal kunne velge om de vil beholde stillingsbetegnelsen og være der ut sin arbeidstid, eller om de vil bli innplassert i den nye stillingsstrukturen etter forslag fra den institusjonen vedkommende tilhører, etter overgang til ny struktur.

Som det fremgår over, mener Norsk Lektorlag at en styrking av førstelektor og dosentkarriereveien i form av en egen stige vil fremheve undervisningsarbeidet i større grad enn en forsker – lektor-stige. Vi er enig i at dosent-stigen kan fremstå som utydelig både når det gjelder kriterier og karrieremuligheter, men i stedet for å fase ut dosent-stigen bør det heller vurderes å styrke denne stigen.

Hvis forslaget får gjennomslag og dosent-stigen fases ut, støtter vi utvalget i at dagens ansatte i dosent-stigen skal få velge om de vil beholde stillingsbetegnelsen eller om de vil bli innplassert i den nye stillingsstrukturen.

Fagstøtte-stigen

Utvalget foreslår at det etableres en ny fleksibel stige som kombinerer forskning og undervisning. Dette er en ny konstruksjon, som skal inneholde både forskere og undervisere og ansatte som både forsker og underviser. Stigen har to formål. Det ene er økt fleksibilitet i bruk av arbeidskraft på tvers av forskning og utdanning. Det andre er at forskere og undervisere får en tydeligere karrierevei uavhengig av professor-stigen. En viktig tilleggseffekt ved å definere denne stigen er også å sidestille karriereveier innen forskning og utdanning.

Norsk Lektorlag har ingen kommentarer til dette forslaget, utover at det er positivt at en stadig voksende gruppe i UH-sektoren blir synliggjort i en egen stige. En egen stige vil også kunne synliggjøre en alternativ karrierevei for de som ikke lenger ønsker å undervise, men som ikke ser en ren vitenskapelig stilling som et alternativ.

Professor-stigen

Norsk Lektorlag har ingen kommentarer til dette forslaget.

Med vennlig hilsen,

Rita Helgesen

Leder

Norsk Lektorlag

